

RIIKKÜLA

LEHT

NR. 12 (54) DETSEMBER 1991

Aastavahetuse aegu

1991. aasta kalendris on aastalõpuni jäänud väheseid lehekülgi pöörata. Käesoleva lehenumbri ilmumise ajaks seisavad jõulud ukse eest ja vana-aasta teeb viimaseid ettevalmistusi uusaasta vastuvõtuks.

MISSUGUNE SA OLID, AASTA 1991?

Kindlasti täis äraarvamatuid ootamatusi, musta muret ja siirast rõõmu.

Vaevalt oma õigustesse astunud uus aasta algas ärevate ja kurbade sündmustega Leedus ja Lätis. Kõrv iga hetk raadios kinni, olime valmis ja-gama kahe naaberriigi saatust. Ometi säästis saatuse meie rahva suuremeelselt möödapääsmatuna halvast veresaunast.

Märtsi referendumil toetas üle kolmveerandi hääletanute Eesti riiklikku iseseisvumist.

Püsiva järjekindlusega püüdisime alustada läbirääkimisi oma suure idanaabriga meie lõplikuks iseseisvumiseks, kuid...

Augustis tabas meid uus vapustuste laine. Sõjamasinate roomikute ragisedes saadeti sõjaväe eriuksused taas põikpäiseid, liidu ühtsust ja terviklikkust lõhkuda ähvardavaid baltlasi «rahustama». Seaduslik riigi president isoleeriti ja võimutüüri püüdsid omatahtsi pöörama hakata grupp suurekalliibrilisi putšiste. Enne, kui midagi katastroofilist juhtuda jõudis, sai nende valitsemisaeg ringi, sest rahvas ei toetanud neid. Kogu suur liitriik hakkas kord-korralt rohkem nagingema ja ärkama. Tekkinud vaakumit kasutasid Baltiriigid oskuslikult oma riikliku iseseisvuse taaskestamiseks.

KAUAODATUD VABADUS oli taas kätte võidetud! Tõsi küll, veidi ootamatult.

kuid lõpuks ometi. Nüüdseks oleme iseseisvate riikidena tunnustatud kogu maailmas. Riiklik iseseisvumine tõi kaasa tuhat muret ja probleemi: majanduse ja riigipiiri kindlustamine, Eesti poliitsei loomine ja võitlus tohtu kuritegevusega, informatsiooni meeleu kasv, ebaseaduslikult võõrandatud varade tagastamine, kodakondsus, hädapäraste sõjaliste struktuuride loomine, kaubavahetamise arendamine uutel alustel, diplomaatiliste suhete sisseseadmine välisriikidega ja lõpuks — mis seal salata — terav erakondadevaheline võimuvõitlus Toompeal.

Peatselt mööduva aasta sisse mahub Pärsia lahe sõda ja puhkenud veritsev sõjakolle Euroopa südames Jugoslaavias. Veel käib seal relvatäriin üle kaine mõistuse.

Suured ja pöördumatud sündmused toimuvad endises Nõukogude Liidus. Keskvõimust sõltumatuks on end kuulutanud kolm hiiglast: Venemaa, Ukraina ja Valge-Venemaa ning loonud omaette liidu. Järjest rohkem endisi liiduvabariike ja teisi administratiivseid üksusi on end kuulutanud iseseisvaks.

Kõige eelneva taustal ei saa olematuks muuta välisminister Eduard Sevardnadze mitterekordset hoiatust võimalikust kodusõja puhkemisest. Annaks Jumal, et ta eksib.

OMETI TAHAKS AASTAVAHETUSE põgusa kokkuvõtte lõpetada olude kiuste optimistlikumas toonis. Ku-

Kuulge, kuulge, tuleb juba laste sõber Jõulumees.

nagi pole nii hull, et enam hullemaks minna ei saa, kuid ka kõige lootusetumast olukorrast on olemas väljapääs. Arvan, et pessimismiks pole erilist põhjust. Tõele au andes elame suhteliselt kaunistest rahuldavalt. Tühja kõhtu ja külma tuba pole seni keegi kannatanud, poeletilt leiab iga päev leiva- ja saiapätsi kõrvalt muudki söödavat (sekka pudeli kangematki). Kolhoosi juhtkond on kenasti hoolitsetud täiendava piima ja liha eest (sekka vorsti ja suhkrut). Ja kassaluugi eest pole ka keegi palgapäeval tühjalt tagasi läinud, kui ikka tööd on tehtud.

Farmides on piisavalt veiseid ja sigu. Saak on salvedes ja küntud põllud uut kevadet ootamas. Osakem ainult olla kokkuhoidlikud ja arukad pe-remehed.

LASKEM JÕULUD, SUURED RAHU JA RÕOMUPÜHAD, oma hinge ja kodu-uksest sisse tulla. Saatkem tänutundes ära vana-aasta, sest ta tõi meile vabaduse. Soovigem uuel aastalt, et säästaks meie riiki ja rahvast suurte vapustuste eest ja laseks inimestel rahus meelepärast tööd teha.

ERNI TAMMARU

LEILI ANDRE

Kõnnib õhtul metsaserval
vaikne talvemüinasjutt.
Vilksab äkki põõsa kõrval
Päkapiku mütsitutt.

Kasukates puude vahel
laugleb õrnast õrnem loor.
On see tuisueide rätik?
On seal lumeneidis noor?

Tantsukeeris kuskil kohab
Kutsub kõiki ühes ka.
Müinasjutu aasa kohal
igatiks võib luelda.

JUHATUSES

PROTOKOLL NR. 15

26. 11. 1991

Premeeriti Jaak Kildveed 50 ja Erni Tammaru 65. aasta juubeli puhul 4 200 rublaga võtta farmitöölisena tööle 1. nov. 1991. a. mitte kolhoosi liikmena.

Sanitaarraie korras lubati Olev Kalfil ja Adele Kalfil üles töötada kokku 20 tm palke. Võtta 1. nov. 1991. a. kuni 31. dets. 1991 lüpsjana Seakao lauta tööle Sirje Kendra.

Indrek Nõmme sooviavaldust alaliselt põllundusbrigaadis töötada otsustati läbi vaadata uuesti veebruaris 1992. a. Seni töötab edasi lepinguliselt. Sinaida Soe avalduse alusel otsustati ta farmitöölise ametikohalt üle viia kontorisso koristajaks alates 7. nov. 1991.

Vastavalt Üle Merdikese avaldusele võtta ta Uus-Ajlikaesse tööle päevavalvena ja kolhoosi liikmeks alates 1. novembrist 1991. a. otsustati: Ulo Siivase avalduse alusel viidi ta traktoristi ametikohalt üle eritööde brigaadi alates 29. okt.—31. dets. 1991. Maade eraldamise avaldused otsustati uuesti läbi vaadata kevadel.

Kuulati Raikküla Kaitseliidu rühma avaldust, 15 000 rubla rahalise toetuse saamiseks.

Otsustati: Lubada maksta taotlejatele varustuse muretsemiseks ja patrullteenistuseks rahalist toetust.

Zootehnikute ettekande põhjal otsustati vallandada alates 21. okt. 1991. a. lüpsja Linda Vilistus, kes puudus omavõliliselt töölt alates nimetatud kuupäevast. Ettepanekust töötada Raela laudas L. Vilistus keeldus.

Kolhoosi pensionäridele otsustati kinkida 140 memme-taadi jõululoteriipiletit (700 rbl.).

Kolhoosi töötajatele otsustati üle kvartalnormi müüdüd liha hinnaks kehtestada 11 rubla kilo.

Nalju

«Tead, ema, mind lasti tänna tasuta loomaaedal»

«Ma usun seda küll, kuid palju rohkem paneb mind imestama, kuidas sind sealt tulema lasti.»

— Geige, doktor, kas üks söögialune pits teeb tervisele väga suurt kahju?

— Mitte eriti, ärge ainult väga sageli sööge!

— Miks nii mureliku näoga?

— Tahan sada rubla peeneks vahetada.

— See pole ju keeruline.

— Jah, aga mul pole seda sadat rubla.

LEILJ ANDRE

*Veel mõtlik hetk
ja juba aasta läheb.
Hulk päevi rodus
möödub silme eest.*

*Kas tõi ta rohkem
oodatust või vähem?
Kui palju maksta
tuli kõige eest...*

Ainult kolm küsimust, palun

**VASTAB
VALLAVANEM
PR. LAINE ARRO**

**Möödunud aasta õnnestunu-
maid kordaminekuid?**

**Pakilisemad ülesanded uuel
aastal?**

Uusaastasoo?

1. Kahtlemata oli kaalukaim Raikküla vallale 11. aprillil omavalitsusliku staatuse kinnitamine, mil ta astus omavalitsusliku haldusüksuse õigustesse. Olime esimeste 40 vallastaatust taotlejate seas.

Selle eeltöid alustasime juba varakult ja faktiliselt elame nn. oma rahakoti peal juba poolteist aastat. Meie bilansi tulid senised eelarvelised asutused nagu raamatukogud, arstipunktid ja koolid. Aastavahetusest tuleb meie eelarvele ka Raikküla EIK.

Enne taluseaduse peatamist jõudsimme eraldada maad 4 talule.

Praegu kuulub kogu energia ja töäjõud õigusevastaselt võõrandatud vara tagastamise avalduste ja dokumentatsiooni vastuvõtmisele. Pole kedagi ukse tagant tagasi saatnud, olgu siis vastuvõtupäev või mitte.

2. Seoses maa- ja omandireformi elluviimisega tekib vajadus valla eriala spetsialistide järele. Ma isegi ei tea täpselt, kuidas teda nimetada, kuid vaja oleks erialase ettevalmistusega inimest (majandusnõunikku?), kes oleks kodus ehitusküsimustes ja oskaks nõu anda kommunaalküsimuste lahendamisel jne. Vaja on kindlasti maakorraldajat ja inimest, kes oleks võimeline tegelema sotsiaalhooliduse probleemidega kohapeal (varustatud liiklusvahendiga).

Meie valla omapära on see, et puudub nn. valla keskus. Praktiliselt on ju Järvakandi (Purku), Kabala ja Raikküla küllaltki hästi välja arenenud ja isesisivad üksused

mis vallavalitsuse töö muudab tunduvalt keerukamaks.

3. Et elu maal saaks uue näo, põllud haritud, loomad söödud ja rahvas toidetud.

**VASTAB KOLHOOSI
ESIMEES
HR. TONU RAHULA:**

1. Vaatamata meie praegust aega iseloomustavale pingelisele poliitilisele ja majanduslikule olukorrale, julgen väita, et lõpetame aasta suhteliselt rahuldavalt. Teisiti öeldes, hea, et niigi läks.

Pingsa töö tulemusena ja parasjagu kokku hoides olime majandi rahakoti suutnud säilitada nii paksu, et küüned pole kordagi põhja puutunud. Jätkunud on palkadeks, preemiadeks ja muuks vajalikuks. Piirkonna majandite seast pole meie palgad mitte kehveamad.

Kui midagi erakordset ei juhtu, siis kütusevarud peakisid vastu lõoma veebruari lõpuni. Täiendavaks kütuseks on rahasumma reserveeritud ja eelnevad kokkulepped olemas.

Optimismi ja kindlustunnet lisab teadmine, et veistele ja sigadele jätkub toitu maikuu

lõpuni. Olime suutnud majandi inimesi varustada suhteliselt odavate põhiliste põllumajandussaadustega.

Märkimist väärib kohaliku Kaitseliidu rühma ja noore konstaabli koostöö. Jälle on saadud mitmele vargusele ja kinni püütud mitut sorti sülisid.

2. Suunates pilgu uude aastasse, tahaks soovida, et me olude kiuste suudaksime säilitada läbi aegade Raikküla rahvale omast tarkust ja tasakaalukust.

Naljaga pooleks võib väita, et ka lolle seadusi on võimalik mõistlikult rakendada.

Jätkuks meil pikka meelt ja mõistust võimalikult valutumat uute majandusreformide kadalipu läbimiseks.

Esmaseks jäägu, et põld saaks haritud ja loomad toidetud, sest sellest tuleneb inimeste heaolu ja kogu meie tegevus tervikuna.

3. Jõuludeks ja aastavahetuseks õnne ja kodurahu igasse peresse!

*Las olla igas Sinu päevas
üks naer, üks rõõm, üks
värvi laik —
või killuke taevast — või
sõna hea,
mis muudab helpeks kõik.*

Ühisvankril läbi viie aastakümne

1953. a. tabas kolhoosi töötajad tüümikust lüpsikarja brutselloosi taud, mis viis karjast ära palju häid lüpsilehmi.

Taudi tõi Kuusikult oma nakatunud lehmaga sisse sealt tulnud lüpsaja.

1953. a. töötulemustest.

Kolhoosiliikmete arv 246, sealhulgas töövõimelisi 87, neist mehi 35 ja naisi 52.

Keskmine teraviljasaak 7,25 ts/ha (halvim saak tallinul 4,4 ts/ha). Kartul 84,5 ts/ha. Piima saadi lehmalt 2057 kg ja kanalt 87 muna.

Lehmi 103, sigu 184, lambaid 143 ja hobuseid 139. Riigile müüdi teravilja 29,5 t ja MTJ töötasuks 44,3 t, kartuleid 20 t, liha 5 t, piima 88 t, lambavilla 133 kg, mune 6331 tk.

Rahaline sissetulek 866 400 rubla, tulu- ja kindlustusmaksuks kulu 130 757 rubla.

Töötasu normipäeva eest 5,10 rubla, teravilja 0,9 ja kartuleid 0,5 kg.

1954. aasta

5. veebruaril valiti esimeheks rajoonist saanud kohalik mees Harri Kuusemets, juhatusse liikmeiks Jaan Liiders, Jüri Jõesar, Leida Susi, Albert Sepp, Eduard Soomets, Leili Võerahanso, Jaan Uustalu ja Elviine Lumiste.

Kui üksikasjalikult rajoonist tol ajal majandeid juhtiti, selle kohta paar näidet.

Laudasõnniku väljaveoplaan suviviljakülvide alla viispäevakute kaupa 1. märtsist 1. aprillini 1954. a. kokku 2245 t, viispäevaku ülesanne 260 t (rajooni TK otsus nr. 139 22. 02. 1954).

Rajooni TK otsus nr. 283 30. aprillist 1954 juurvilja- ja marjaadade rajamise kohta: «Jüriöö» kolhoosil 1954. a. rajada 13,4 ha puuvilja- ja 3,0 ha marjaaedu.

Samuti oli olemas korraldus, kui palju piima lüpsata lehmalt kuus 1. juunist kuni 1. oktoobrini.

Aasta töötulemused kujunesid tagasihoidlikuks.

Teravilja keskmine saagikus 7,5 ts/ha, kartul 98,9

ts/ha. Loomade arv eelmise aasta tasemel, mesilasperesid jäänud 10. Väljalüps lehmalt 1635 kg, lambalt villa 2,5 kg, kanalt 92 muna.

Rahaline sissetulek 716 000 rubla. Normipäeva tasuks 4,90 rahas, teravilja 0,750 kg ja kartuleid 1,0 kg.

Et MTJ traktoristidele oli kinnitatud garanteeritud tasu, siis riiklikes jaehindades ümberarvestatuna oli kolhoosniku normipäevatasu 6,81 rubla, MTJ traktoristidel 10,01 rubla vahetus.

1954. a. suvi oli vihmane, mis tähendas suuri raskusi heina varumisel. Kuna osa heinamaad oli üleujutatud, õnnestus loomadele nälja peltamiseks midagi ette niita alles jää pealt. Loomakasvatusele tuli talv ränkkraske. Alatoitluse tõttu tuli palju loomi hädatappa. Hobustel hävis tõukude tõttu maosammal. Tuli otsida väljapääsu majanduslikust kitsikusest. Kõikides töölõikudes kinnitati uued tööhinded. Otsustati ehitada soe kasvahoone, kuna kolhoos oli kõõgiviljaseemne kasvatuse majand.

Raikküla lastekoduga vahetati Roela-Ärma elumaja Luuka elumaja vastu. Alustati masparandustööd Kuresoos. Talgute korras puhastati võssakavanud endine peakraav.

Tekkis võimalus külastada Moskvas üleliidulist põllumajandusnäitust. Kolhoosi kulus sõitis näitusele zootehnik Leida Susi.

1955. aastal tegi juhatus kaadrialaseid muudatusi: põllundusbrigadir Jüri Pürkop suunati ehitusbrigadiriks, Jaan Liiders määrati põllundusbrigadiriks. Maria Altan vabastati raamatupidaja kohustest ja tema tööd asus jätkama Endel Reiman. Omal soovil vabastati farmijuhataja Hermiine Pall ja tema asemele kinnitati Helve Veinberg.

11. augusti juhatus otsusega otsustati muretseda kolhoosile esimene XT3-7 väike-tractor. Hea juurviljasaagi eest premeeriti aiandusbrigadi 12 000 rublaga.

Kõige muu kõrval kohustati müüma 21,27 ts leotatud linavarsi ja 1,02 ts linaseemet.

Metsatöödele Tudusse tuli saata 5 hobusemeest. Metsaraieplaan oli 650 tm.

MTJ direktori käskkirjaga oktoobrikuust toodi MTJ-st «Jüriöö» kolhoosi agronoomiks ja paigale Arni Loide.

Rajooni TK otsusega võeti maha brutselloosi karantiin ja kolhoosil avanes jälle võimalus müüa noori tõuloomi teistesse liiduvabariikidesse.

Kolhoosi teraviljasaagi suurendamiseks mõttes juhatas välja järgmise korra: 20% üle 10 tsentnerilisest hektariisaagist kuulub vastavale põllundusbrigadile preemiaks. Edukas oli Jaan Liidersi juhitud põllundusbrigad.

Aasta tulemusteks kujunes teravilja 11,9 ts/ha, kartulit 120,7 ts/ha. Lüpsilehmi 106, sigu 241, lambaid 82, kanu 698, hobuseid 109. Viimaste arvu õnnestus oluliselt vähendada neid mustlastele müües. Kuna mustlased olevat aga hobused vaheltkasuga müünud tatarlastele, olevat nad lõpuks pokri pistetud.

Vähese sõõda tõttu oli piimatoodang ainult 1588 kg. Töötasuks maksti normipäevale 6 rubla rahas, 1,6 kg teravilja, 1 kg kartulit ja 1 kg heina.

1956. a. otsustati huvi töötulemuste vastu suurendada ja rakendada premeerimist ka loomakasvatuses. Tingimus: kui talitaja saab grupi igalt lehmalt aastas vasika, siis premeeritakse teda ühe 21päevase pullvasikaga. Iga 100 kg piima pealt, mis ületab eelmise aasta taseme, antakse 20 kg teravilja. Emisetalitaja saab pesakonnalt üle 8 porsa üleskasvatuse eest iga viienda porsa endele preemiaks, st. iga 13. porsa kuuluks talitajale.

1956. a. maist otsustati maksta hakata iga kuu rahalist avanssi 4 rubla normipäeva kohta.

Veebruaris, 1956. a. oli kolhoosi üldkoosolek, kus esimeheks valiti taas Harri Kuusemets ja juhatusse liikmeiks Jaan Liiders, Jaan Uustalu,

Albert Sepp, Elviine Lumiste, Georg Nõmm, Eduard Tiits, Eduard Soomets ja Jüri Pärdi.

Kildema hobusetreenimispunkt likvideeriti sama aasta detsembris ja talu tagastati kolhoosile.

1956. a. oli maisikampaania aeg. Igalt kolhoosilt nõuti vähemalt 100 ha maisikülvipinda. Tööd tehti käsitsi ja pidi olema külvatud ruutpesiti. Heinapõllud määrati hävitamisele nagu enamikus liidu piirkondades ka tehti. Tolleaegse KK I parteisekretäri Käbini algatusel kutsuti kokku põllumajandusteadlased ja praktikud vajalike minimaalsete heinapindade suuruse määramiseks tootmist kahjustamata. Tänu sellisele suhtumisele loomakasvatuses tagasilööki ei ole nagu mujal piirkondades, kus 100% heinapinnad hävitati ja asendati maisi ning suhkrurüpediga.

Aasta kokkuvõte näitas teraviljasaagiks 16,5 ts/ha, kartulil 180,6 ts/ha. Kuna teraviljasaak ületas plaanitu (15 ts/ha), siis määruse järgi kuulus 50% üleplaanilisest saagist MTJile, kuna see olevat viimase hea töö tulemus (tegelikult jättis MTJ oma plaanilised tööd tegemata). Veiste ja teiste puduloste arv oli jäänud enam-vähem eelmise aasta tasemele. Piima väljalüps lehmalt oli suurenenud 2452 kg-ni. Õnnestus jõuda miljonärkolhoosiks (rahaline sissetulek 1 045 616 rubla). Normipäeva eest maksti 7 rubla + 2,2 kg teravilja, 1,3 kg kartuleid ja 0,3 kg heina. Riiklikes hindades ümberarvestatuna 11,49 rubla (võrdluseks MTJ töötajate garanteeritud päevatasu 13,04 rubla) hakkas kolhoosnike töötasu lähenevama MTJ traktoristide töötasule.

1957. jaanuarikuu juhatus koosolek premeeris kombainer Männarit korraliku töö eest käekellaga (tasu sõltus koristatud hektaritest). Mees ei ajanud taga hektareid, vaid töötas saagi nimel.

(Järgneb.)

Hella Ummalas

19. juuni 1917
27. november 1991

Juta Roosla

29. juuli 1930
14. nov. 1991

Heino Rannamägi

21. juuli 1946
3. detsember 1991

Detsembrikuu juubilariid

85 Arno'd Torjus 4. det.
65 Erni Tammaru 27. det.
50 Jaak Kildvee 5. det.

Vastutav toimetaja ERNI TAMMARU

Raikküla kolhoosi infoleht
Toimetus: 203502 Rapla
maakond, Raikküla sik.
telefon 64 421
Trükiarv 400

Tasuta
Maht 0,5 trükipoognat
Teilmise nr. 3363
Rapla Trükiroda
Rapla, Kaida 2